

**Uppsala stads kämnärs-rätts protocoll
rörande den i Krokens gård d. 18 junii 1809
upkomne eldswåda jemte så wäl charta
öfwer den afbrände delen af staden, som
åtskillige andre handlingar, tjenande till**

Uppsala
1809 :

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

1809
UPPSALA

1110
Junii 1809
Rådets handl.
(Br)

Upsala Stads
Rådnärs, Rätts
P r o t o c o l l

1700°-1829

afbrände
den i Krokens Gård d. 18 Junii 1809
upkomne eldsvåda
jemte

så wäl Charta öfwer den afbrände de-
len af Staden, som åtskillige andre
Handlingar, tjenande till uplys-
ning om berörde Gårds be-
skaffenhet.

U p s a l a,
Tryckt hos Joh. Fr. Edman, Kgl. Acad. Boktr.

1848

1848

1848

1848

1848

1848

1848

1848

1848

1848

1848

Fragment of text from the adjacent page, including characters like 'd', 'e', 'i', 'a', 'h', 'n', 'h', 'f', 'o', 't', 'd', 'le', 'g', 'f'.

Då en närmare underrättelse ont
den olyckliga eldsvåda, hvarigenomt
en betydlig del af Upsala Stad d.
18 och 19 sittedne Junii lades i
åska, icke torde wara obehagelig,
har man ansedt sig böra lämna All-
mänheten del af de uplysningar,
hvilka därom kunnat erhållas: Af
sådan anledning har man begärt
och fått del af undersökningen, som
i ändamål att updaga orsaken till
denna rystiga händelse, blifwit hål-
len wid Stadens Råmnårs Rätt:
Lydande denna undersökning, som
följer:

N:o 1.

Utdrag af Protocollet, hål-
lit wid Upsala Stads
Råmnårs Rätt, nedan-
nämde dagar År 1809.

Den 22 Junii.

S. D. Sedan eld den 12:de denna månad ikring klockan åtta om aftonen utbrustit uti det å Fjerdinaen här i Staden belägne Fattighus, eller den så kallade Krokens Gård, hvarigenom en stor del af den tract af Staden, som kallas Fjerdingen afbrunnit; så sammanträdde i dag Rättens Ledamöter *), för att om orsaken till denna olyckshändelse undersökning anställa; Och blef af sådan anledning i

*) Herr Vice Håradshöfdingarna och Råmnårs Präst Hans Gust. Sammar, samt Råmnånerne Magnus Ekströmsen och Joh. Ol. Sjögren.

Stads-Fiscalen Wälbetrobbe Carl Ubr. Rinmans närvaro afsidne Glasmästaren Carlstens Dotter Gustava Carlsten, uti hwars rum elden skolat först utbrustit, jämte dess Moder Enkan Brista Maria Carlsten, samt förre Studeranden Und. Forswall förekallade, då Hustru Carlsten som tillfrågades om hon kunde upgifwa orsaken till eldswådan eller om hon wiste om någon den dagen i Gården ovarsamt umgåtts med elden, swarade det hon derom wore okunnig, samt icke kände någon anledning därtill, utan hade hon, som den eftermiddagen uppehållet sig i Gården, bredewid flokan emot half åtta om afton först blifwit warse mycken rökl utur en skorsten på taket, hwilket gifwit anledning att folk samlat sig, då efter en stund rökl utbrustit genom den Kammare, som hennes Dotter Gustava bebodde, där twänne Karlar hållit på att upbryta dörren, och sedermera har lågan slagit ut genom fönstret åt gården i rummet. — I öfrigt förmåtte hon, det hon den dagen uti sitt eget rum icke haft den ringeste eld, icke eller hade hon haft någon wed mer, än en liten knubbe om es

half alns längd, den hon fått hos Guldsmeden Ernander, hwilken hon kl 6 om morgonen sönderhuggit, och gjort upp eld uti Gustavas spis för att koka litet Caffe.

Gustava Carlsten, 23 år gammal, instämde uti samma berättelse som dess Moder, att hon wore okunnig om orsaken till elden, och att hon icke haft den dagen eld i sitt rum mera än de få stöckor som Modren sönderhuggit till Caffe-kökningen om morgon, hwilke varit därtill nästan otillräckelige. Sedan den elden blifwit utlofnad, så hade Gustava satt ett Lakan för spisen, som hon wanligt brukade, men icke gått utur rummet för än kl. emot fyra på eftermiddagen, då hon under tiden icke blifwit warse någon eld eller rök.

Till styrko därföre, att hon icke haft någon wed att elda med, så åberopade hon Hustru Melins Dotter, Gustava, hwilken hon middagstiden stielat till Skräddare Enkan Edswelins, som bor uti nedra wåningen, för att upwäre

ma litet mat åt sig. Klockan 4 hade,
som ofwan förvaldt är, Gustava Carl-
sten gått bort, och icke hemkommit före
än Gården varit itänd.

Anders Forswall, hwilken be-
bodde nästa rum intill Gustavas, för-
målde, att han hela den dagen varit borta
och biträdt någon med skrifning, och icke
hemkommit före än omkring klockan 7 om
eftermiddagen, då han utträttad af sitt ar-
bete genast lagt sig, och somnat, men kort
efter blifwit af elden upväckt, som war
honom så nära, att han utdgades taga
sin undanslygt genom fönstret, för att icke
blifwa inbränd. — Forswall förstå-
rade enständigt, att han icke då om af-
tonen handterat någon eld i rummet, icke
eller rökt tobak som han annars brukade.

De personer, som till uplysningss-
winnande i detta ämne till i dag blifwit
upfallade, och hwaribland en del bebodt
den afbrände Gården hwaråst elden upkom-
mit, bleswo härsefter i följande ordning in-
fallade, nemligen;

1:o. Skolmästare Enkan Johanna Mellemberg, att hon wid ombrämålte tillfälle, omkring klockan åtta om aftonen, hört buller på Gården, som gifwit henne anledning att gå ut och hbra efter hwad som fbrehades, då hon sedt elden utbrista genom Gustava Carlstens fönster åt Gården, orsaken till Aden wiste hon icke, äfwen som hon ingen kannedom ägde om Gustava, eller de som bebodt de rum, som med Gustavas Kammare hade samma rökgång och skorsten, den dagen haft någon eld.

2:o. Murare Gesällen Petter N. pelgren, att han nästweke Söndagsafton, omkring kl. 8:ta, eller då wädetsden fbrst blifwit synlig, utkommit på Gården, och sedt det röka starkt utur den skorsten som är öfwer Gustavas Kammare, hwilket fbranledt honom att taga en yxa med sig fbr att hugga upp dörren till rummet, som wid hans ankomst dit warit litet öpnad, då han sedt in i rummet, och funnit elden sitta uti sången och wäggen, han har då sprungit efter ett ämbär watten och inkastat uti rummet, men då

Han gått för att hämta mera watten, hade wid hans återkomst elden redan tagit öfverhanden så, att lågan utbrustit genom Kammare-fönstret åt Gården och hans mōda varit fåfång, hwadan han begifwit sig i sin Kammare, för att bärga det lilla han ägde, hwaraf mycket likwäl genom eldens hastiga tilltagande blifwit upbrändt, om orsaken till eldens utbrott wiste Apetgren ingen ting, äfwen som han icke kände om Hustru Carlsten, dess Dotter eller Forswall den dagen haft någon eld, dock förklarade han, det han wid sidsst hållne Brandsyn varit närwarande och synat Murarne i Gården som alla varit i brukbart tillstånd.

30. Studiosus Swedelius, att han wid berörde tid och tillfälle kommit gående på gatan, då han blifwit warse starkt rök utur skorsten, och att wid hans ankomst till Gården, elden utbrustit genom andra fönstret åt gatan, midt emot Syflomans Huset, som efter hwad kunnigt är skall varit Gustava Carlstens Kammare-fönster; o saken till eldens upkomst kände icke Swedelius.

4:o. Flickan Gustava Metlin, 13 år gammal, hade i lifhet med hwad de öfrige berättat, blifwit warse elden wid dess sbrsta utbrott genom Gustava Carlstens Kammare-fönster. Hon hade sedt Gustava Carlsten hafwa några stiklor wed om morgonen uti spisen, hwarmed hon kokat Caffe, men sedermera hade hon icke sedt henne hafwa någon eld den dagen, fastän hon flere gånger warit inne hos henne, och kl. 11 på förmiddagen hade Lakanet, efter hwad hon warit hört, setat för spisen, men någon eld hade icke warit synlig; wid samma tillfälle hade Carlsten, som sagt sig wara utan wed, anmodat Metlin, att gå till Enkan Löfwelins, som bebor ett rum uti nedra wåningen, för att upwarma mat åt sig till middagen, hwilket Gustava Metlin gjort; Sedan hade hon äfwen warit hos Carlsten på eftermiddagen tills hon skulle gå ut, men icke funnit henne hafwa någon eld uti rummet.

5:o. Hustru Cajsa Stina Metlin, har wid tillfälle då elden upkom warit

rit hos Enke-Fru Berg, och hade sig icke mera därom bekant än att hon sedt det röka owanligt utur skorsten öfver porten, och att då hon hemsprungit, hade hon wid sin ankomst på Gården sedt elden utbygta genom Gustava Carlstens fönster.

6:o. Murare Drängen Carl Lundin, som äfwen bodde uti Gården hade varit hos Herr Academia Secretären Bergström, snedt emot på gatan, hwäräst han blifwit warf en owanlig rökl utur skorsten öfver portgängen, dit han genast begifwit sig, och då han kommit på taket, hade han öpnat en gråstörfwä, då elden slagit emot honom, och efter hwad han kunnat förmärka varit öfver hela vinden, han hade då lagt torfwen åter och nedsprungit. Lundin hade ingen kunskap om hwilken som wällat denna eld, icke eller hade han den dagen varit i Carlstens rum, eller sedt någon owarsamhet med eld

7:o. Stads vice Waktmästaren
N:o 2.

Lillbergs Hustru Maija Lillberg, hade i likhet med de ofwan afhrde personer, ikring kl. 3 om eftermiddagen sedt elden utbrista genom Gustava Carlstens fbnster åt Gården, men huru elden upkommit wiste hon icke, om morgonen hade hon sedt Enkan Carlsten hugga stunder en liten knubbe wed, hwarmed Dottren Gustava eldat sin Kammare och kokat Caffe; men den har varit så liten att icke något kunnat blifwa bfrigt att sedermera inpå dagen bränna, och Lände Hustru Lillberg med wiffhet det Gustava på lång tid icke hade någon mera wed, och den dagen hade hon klockan 3 på eftermiddagen för Hustru Lillberg klagat sig, att hon wore illa mäende och frbs, samt att om hon hade wed så skulle hon gbra sig litet eld, och kort därpå hade hon utgått, om någon af de bfrige, hwilkas rum hafwa samma iblgång och storsen med Carlsten, nyttjat eld den dagen wiste icke Hustru Lillberg.

2:o Vårtingen hos Svarfwaren Strandman Pehr Lindgren, att han den 18:de i denna månad kl. 3 om

skonen förmärkt en owanlig rök utur en
 skorsten i Krokens Gård, dit han i säll-
 skap med Skräddare Gesällen Carl An-
 ton Holm genast begifwit sig, för att
 underrätta sig om orsaken. Wid deras an-
 komst dit, hafwa de mött Hustru Carl-
 sten på Gården, af hwilken de begärt
 nyckeln till Gustavas Kammare, hwar-
 åst rökken syntes måst, men som hon swa-
 rät att Gustava hade tagit med sig nyck-
 eln då hon gick bort, hafwa Lindgren
 och Holm gått upp och ryckt upp dörren
 litet på glänt, då elden slagit emot dem.
 De hafwa genast sprungis sin wäg för att
 anskaffa sprutor och gbra eldswådan be-
 kant, någon orsak eller anledning till el-
 den wiste icke Lindgren.

9:o. Skräddare Gesällen Carl
 Anton Holm gjorde enahanda berättelse
 med Lindgren.

10:o. Rättare Hustru Maija Li-
 sa Bergström, att hon uppå Herr
 Academia Secreteraren Bergströms
 tillfågelse gått till Krokens Gård för att
 efterse orsaken till den häftiga rök, som

wisade sig utur den ena storstenen, och att hon wid sin ankomst på Gården träffat Hustru Carlsten, hwilken hon åtföljt upp i trappan till Gustavas rum, där elden uti dörren slagit emot dem, härwid erindrade Hustru Carlsten, att Lindas gren och Holm då redan öpnat dörren, enär Hustru Bergström och hon uppging till rummet.

11:o. Skräddare Enkan Anna Cajsa Edswelins, hade ingen kunskap om eldens upkomst. Hon hade icke afmetat att elden varit lös, förr än de tillfogat henne därom i sitt eget rum, och då hon utkommit på Gården hade hon sedt en Karl stöta upp Gustava Carlstens Kammardörr, hvarifrån elden utkommit. — På framstald fråga om Gustava den dagen låtit upwärma någon mat åt sig hos Edswelins, swarade hon, att Mellins Glicka ikring middagstiden kommit med litet kött och Potatoes till henne, och hållat ifrån Gustava med begäran att få upwärma åt henne till midnatten, hwilket hon och gjort, om Gustava haft någon med sig wiste icke Edswelins, som för sitt rum har sam-

ma rökgång med Carlsten, hade sedan middagen icke haft någon eld.

Som inga flere personer till i dag, förbrände detta ämne, woro upkallade, så blef undersökningen här om upskuten till d. 27:de i denna månad kl. 10 f. m., då under tiden anstalt skall fogas om alla de personers inkallande, hwarigenom några uplysningar skola kunna erhållas, till utrednande om orsaken eller antedningen till eldswådan.

Stads-Fiscalen Rinman underskälde Domstolens förskning om och huru wida Gustava Carlsten kunde tillåtas att så wara på fri fot, innan och före än uplyst blifwit om och huru wida denna eld, som sig först yppat uti hennes Kammar, genom hennes förwällande och owarsamhet idt sluppit.

Stads-Fiscalen Rinman och de öfrige afträdde, då före dem, åter inkallade

A f s a d e s :

Det Råmnårs-Rätten för det närvarande icke finner sådana omständigheter hafwa förekommit, som till Gustava Carlstens häktande föranleda, utan får hon, tills vidare, wistas på fri fot, dock förståndigades hon, att icke begifwa sig ifrån Staden förr än denna undersökning blifwit fulländad, utan efter erhållen kallelse hos Rätten sig inställa.

Stads-Fiscalen jämte de öfrige afträdde.

Den 27 Junii.

S. D. Till fullföljande af ronsakningen, rbrande anledningen till den här i Staden den 18:de dennes om aflonen timmade eldsvåda, inställes i Stads. Fiscalsens Rinmans närvaro Glasmästare Enskan Brita Maria Carlsten och dess Dotter Gustava Carlsten samt förrre Studeranden Anders Forswall; då Stads. Fiscalen Rinman anhöl, att de personer som han till i dag låtit upkalla, måtte blifwa edeligen afhörde, nämneligen; Jungfru Anna Cajsa Ramph, Försvars Karlén Lundins Hustru Anna Lundin, Trumslagare Enskan Catharina Westerström, Waktbrängen Peter Langström, Pigan Greta Stina Kjellström, Murare Hustrun Anna Stina Hammarberg, Trumslagaren Jonas Örn och dess Hustru Emerentia Örn, samt Försvars Karlén Norlunds Enka Brita Norlund, hwilka alla personer bodt uti den aff å da Krokens Gård; Och som emot dem något jäf icke anfördes, så fingo de med hand å bok aflägga wittnes eden, för

manades, och hwarför sig särskilt hörde,
berättade:

1:o. Anna Cajsa Kampf, att
hon ingen den ringaste kunskap ägde om
orsaken till elden, och att hon icke sedt
Gustava Carlsten hafwa någon eld
den dagen, icke eller wiste hon om Gu-
stava haft någon wed, utan att hon als-
tenast sedt elden utbryta genom Gusta-
vas Kammar-fönster åt Gården.

2:o. Hustru Anna Lundin be-
rättade lika med föregående wittne.

3:o. Hustru Catharina We-
sterström hade sig ingen ting bekant om
anledningen till eldswädan, hon hade den
dagen varit borta och icke hemkommit förr
än Gården stått i låga.

4:o. Peter Langström wet in-
tet mera, än att han sedt elden förrst ut-
bryta genom Gustava Carlstens fön-
ster.

4:o.

5:o. Pigan Greta Stina Kjell, ströbm instämde i samma berättelse med Langströbm.

6:o. Murare Hustrun Anna Stina Hammarberg wiste eller icke annat än att hon först sedt elden uti Gustavas Kammare, men om hon den dagen haft någon eld, kunde hon icke säga.

7:o. Jonas Örn kände ingen orsak till eldswädan, hade icke eller blifwit warse om någon i Gården ovarsamt handhafwit elden, eller om Gustava haft eld i sitt rum på dagen sedan om morgonen kl. 6, då hon, efter hwad mittnet hört berättas, skall eldat.

8:o. Hustru Emerentia Örn instämde med sin Man, att hon icke wiste någon anledning hwarigenom eldswädan kunnat upkomma, och det hade sbrefallit henne så mycket underligare wid eldens utbrott genom Gustavas Kammar-fönster, som hon ikring kl. 7 samma afton varit hos Tor Swall i des Kammare, för att gifte
No 5.

wa honom litet mat, innan han skulle lägga sig, och därwid förbigått Gustavas Kammar-dörr, som är straxt bredes wid Forswallis, men därunder icke förmärkt någon rök eller eld, icke eller känd något os, men kort efter har elden utbruffit genom Gustavas Kammar-fönster. — På tillfrågan om Forswall wid det tillfället haft eld i rummet eller rökt tobak, svarade hon nej. — Ufwen förmodade hon, att flere i Gården haft eld den dagen, men icke hade hon något skäl tro att elden genom någonderas försummelse kommit lös.

9:o. Enkan Brita Norlund wet intet mera, än att elden först wisat sig i Gustava Carlstens Kammare.

Witnesmålen upläste och erkände.

Som icke alla de personer till i dag sig instådt, hwilka Stads-Fiscalen till uplysningis winnande härutinnan äskat få afhörde; så upstods widare åtgärd härmed till den 4:de nästkommande Julii kl. 10 förmiddagen; och som Stads-Fisca-

ten tillika yrkade att alla den 22 dennes
afhörde personer måtte sine då afgifne be-
rättelser med Ed fästa, så tillsades Stads-
Betjente, att dem till berörde tid kalla,
jämte de öfrige som Stads-Fiscalen up-
gifwer, afträdde.

====

Den 4 Julii.

S. D. Fortsattes undersökningen
 rbrände eldsvådan här i Staden den 18:de
 sifstledne Junii, hvarwid Stads-Fiscalen
 Rinman å tjenstens wagnar sig infann,
 då efter det Glasmästare Enkan Brita
 Maria Carlsten och des Dotter Gu-
 stava Carlsten, samt förre Studeran-
 den Anders Forswall blifwit förkäl-
 lade, alla de personer som den 22 näst-
 wefne Junii här wid Rätten blefwo afhö-
 rade singo förkomma och utom Studeranden
 Swedelius, hwilken anmältes wara bort-
 rest och Flickan Kellin, som war min-
 derårig, de öfrige med hand å bok ojäf-
 wade aflade mittnes:eden, och därefter be-
 kräftade deras sistnämde dag afgifne uti
 Protocollet intagne och för dem nu upläste
 berättelser.

Stads-Fiscalen anmälte, att han
 wäl till i dag låtit upkalla vice Stads-
 Waktmästaren Tillberg med flere som
 skola warit boende uti Krokens Gård;
 men att ingen mera än Pigan Anna
 Stina Lundberg sig infunnit, hwadan

Han yrkade hennes hbrande, och som emot henne icke något jäf anfördes, så fick hon företräde och med hand å bok aflägga vittnes eden, förmanades och berättade, att hon ingen kunskap ägde huru elden kommit lös; ty hon hade varit borta hela dagen och kallat Academia Råntmästaren Hjerta s Kreatur, och wid sin ankomst hem kl. tre qwart på åtta, har hon blifwit warse stark rök utur skorsten öfwer Porten, samt mycket folk samlade på Gården, hon hade då ingått i sitt rum, och wid det hon genast åter utgått på Gården, hade eldstågan utbrustit genom Gustava Carlstens fönster.

Wittnesmålet uplästes och erkändes.

Och som i affcende på de uteblifne personer ransakningen icke i dag kan fortsättas, så uppskutes därmed till den 11:te i denna månad på wanlig tid då det åligger samtelige att sig här wid Rätten efter kallelse infinna.

Den 11 Julii.

S. D. Sedan Stads-Fiscalen
 Wålbetrodde Carl Ubr. Rinman å
 tjenstens wågnar sig infunnit, fbrekallades
 Glasmåstare Enkan Brita Maria
 Carlsten och dess Dotter Gustava
 Carlsten samt fbrre Studeranden An-
 ders Forßwall, då till ytterligare up-
 lysnings erhållande, rörande den här i Sta-
 den den 12 siffledne Junii timade Eldswä-
 da, de af Stads-Fiscalen till 1 dag up-
 kallade personer, Stads vice Waktmästa-
 ren Mathias Zillberg, fbrre Hand-
 landen Swen Fahlroth, Landtwärns-
 Soldaten Söderlings hustru Stina
 Söderling, Båtsmans Enkan Brita
 Ekbon, Pigan Cajsa Dlofs Dotter,
 Enkan Lisa Rosengren, Pigan Gre-
 ta Sahlberg, Jungfru Anna Bejata
 Fischer, samt Drotramparen Caspar
 Kolms hustru Greta Kolm, hwilka
 alla bodt uti den afbrände Krokens Gård,
 blefwo fbrekallade och då emot dem icke
 något jäf war att ansdra, fingo de med
 hand å bok afslägga wittnes: eden, fbrmas-
 nades, och hwar fbr sig särskilt hbrbe be-
 rättade.

1:o. Mathias Tillberg, att han den dagen icke varit hemma, mer än ifrån kl. ett om middagen till 4 på eftermiddagen, och att han ingen kunskap ägde om och på hwad sätt elden kommit lbs, har icke sedt Gustava Carlsten eller någon annan den dagen hafwa eld, men enär han hemkommit har Gården brunnit.

2:o. Swen Fahlroth har icke varit hemma hela den dagen, och wet icke anledningen till olyckan.

3:o. Hustru Söderling har icke eller den dagen varit hemma för än sedan elden utbrustit, och wiste således icke huru elden kommit lbs.

4:to. Enkan Brita Ekholm har icke blifwit warse Gustava den dagen hafwa eld i sitt rum, icke eller någon annan i Gården. Hon hade gådt förbi Gustavas Kammar-dörr kl. 6 om aftonen, men då icke kändt någon rök eller sedt någon eld, men innan och före än hon gått up i sitt rum tillbaka, eller ifring kl. half

till 2, hade elden utbrustit genom Gustavas Kammarfönster åt Gården.

5:o. Pigan Cajsa Olofs Dotter wet intet mera än att elden utbrutit genom Gustavas Kammarfönster klockan ikring 2 om aftonen.

6:o. Enkan Lisa Rosengren har hela dagen varit borta och wet icke huru elden kommit lös.

7:o. Pigan Greta Sahlberg hade icke eller den dagen varit hemma.

8:o. Hustru Greta Kolm wiste icke huru elden kommit lös, hade icke för märkt någon af dem i Gården som nyttja samma skorsten hafwa eld den dagen, men ikring kl. 2 om afton har elden utbrutit genom Gustava Carlstens Kammarfönster.

En lika berättelse gjorde

9:o. Jungfru Anna Beata Fischer.

seker. Sedan ofwanstående berättelser blifs
mit utur Protocollet upläste och erkände,
så fingo de afträda.

Gustava Carlsten blef på det
alfvarligaste förhållen att bekänna om hon
icke på eftermiddagen haft eld i rummet,
men hon förblef enständigt därwid, att hon
det så mycket mindre haft som hon icke ägt
en enda vedsticka, att hon gått bort kl.
4 och icke varit hemma under tiden, för
än elden utbrast, och intygade nu Stads-
Waktmästaren Werdier, att han mött
henne på Kongsängsgatan kl. omkring 4
på eftermiddagen, då hon ingått uti Ud-
juncten Grenanders Gård, äfwen som
Tjenstepigan hos Grenander, Cajsa
Mygquist berättade, att hon varit hos
henne hela aftonen, till dess eldtrumman
börjat hbras på gatan

Härefter företrädde Herr Rådman-
nen Wideman, hwilken varit å Sta-
dens wagnar förman wid den uti Krokens
Gård sista gången hållne Brandsyn, för
målandes han, att efter hwad han och de
N:o 4.

öfrige kunnat förmärka wid syn, eldståbet
ne varit i brukbart tillstånd, och hade
de därwid behjelpelige Arbetskarlar, som
ändock närmare undersökt tillståndet, af-
wen så försål: at.

Storstensfejaren Beschen, som
förrättat sotningen i Gården, fick nu för-
rekomma, men han kunde ingen annan up-
lysning meddela, än att Storstensarne varit
mycket tränga, så att ingen kunnat ned-
komma däruti, utan hade han alltid sotat
med lina.

Stads-Fiscalen yrkade ytterligare
upskof med denna undersökning i afseende
där uppå, att ännu flere personer som bodt
i Gården icke blifwit hörde, om hvilka
han nu fått underrättelse hvar de finnas,
hwadan ytterligare åtgärd härwid utfattes
till den 18 i denna månad, på wantlig
tid.

Stads-Fiscalen jämte de öfrige af-
trädde.

Den 12 Julii.

S. D. Sedan Rätten i Stads-
Rådeten Wälbetrodde Carl Abr. Rin-
mans närvaro låtit förekalla Glasmslä-
rare Enkan Brita Maria Carlsten,
och Dottren Gustava Carlsten samt
förra Studeranden Anders Forswall,
så blefwo till fullföljande af undersökning-
en, rörande eldsvådan här i Staden den
12 siffredne Junii Drigtramparen Caspar
Kolm, Murare Enkan Anna Stina
Olbberg och Pigan Stina Aspens-
gren förekallade och ojäfwade efter af-
lagd Ed och tjentlig förmaning hwar för
sig afhörd:

1:o. Caspar Kolm, att han
den aftonen då elden utbrast varit hos
Capellmästaren Häffner och kände icke
orsaken till elden, icke eller hade han sedt
Gustava Carlsten eller någon som ha-
de samma skorsten i Gården den dagen
hafwa eld.

2:o. Hustru Anna Stina Olb-
berg hade hemkommit kl. 6 om aftonen

samma dag då olyckan skedde, och hade flockan emot Zita elden utbrustit genom Gustavas Kammars-fönster, men anledningen till denna olyckliga brand wiste icke Nilberg, äfwen som hon icke förmärkt då om aftonen någon af dem hafwa eld som nyttjade samma skorsten som Gustava Carlsten, icke eller sedt Gustava hafwa eld den dagen.

3:o. Pigan Anna Stina Kspengren, att hon ingen kunskap ägde om och huruledes elden kommit ids, men att hon hemkommit samma afton kl. 7 och gått upp uti sin Kammare, som varit belägen wägg emot wägg med Gustava Carlstens, ehuru de icke bodde i samma förstuga, men hon hade icke förmärkt någon eld eller rök förr än kl. emot Zita, då elden utbrustit uti Gustavas Kammare.

Utsvanstående utlagor blefwo utur Protocollet upläste och widkände.

Stads-Skicalen androg här efter, att han nu här wid Rätten låtit afhöras alla

personer som bodt uti Gården, hwaråft elden bbrjade, så wäl som andre hwilke Stads-Fiscalen trodt kunna äga någon kändedom om eldswådan och ordsaken till dess timande, och ehuru däraf icke fullkomligen kunnat uplysas, genom hvars wällande elden blifwit lös, ansåg dock Stads-Fiscalen Gustava Carlsten uti hvars rum elden först utbrustit så beswårad, att hon bbr med sjelf fins ed århållta, att hon icke haft eld den dagen, sedan kl. 6 om morgonen, och att elden icke kommit lös genom hennes förwällande.

Gustava Carlsten åtog sig här efter frivilligt, att i likhet med Stads-Fiscalens påstående med ed sig wärja, hwar dan hon aflade följande ed:

"Jag Gustava Carlsten
 "swär och betygar wid Gud och
 "Hans Seliga Evangelium, att jag
 "den 18:de siffledne Junii icke hade
 "någon eld i mitte rum eller spis,
 "sedan klockan sex om morgonen,
 "då jag tokade mitt Caffe, och att
 "så widt mig kunnogt är, eldswå

”dan den dagen genom mitt förwåle
 ”lande icke rimat, och detta är wist,
 ”så sant Gud mig hjelpe till
 ”lif och ljå.”

Sedan Gustava Carlsten med
 sjelf fins ed nu erhållit, att den här i
 Staden den 12:de nästweke Junii uti
 Krokens Gård upkomne wådelb icke här-
 rdt genom dess förwållande, så finner Rät-
 ten skäligt att Gustava Carlsten ifrån
 allt ansvar frikänna.

År och Dagar som förestälfne stå.

Ex Protocollo

E. G. Browallius.

Den egentliga orsaken till denna
 förfärliga Eldswåda har således icke kun-
 nat utredas. Att hwad man med tåm-
 melig wisshet synes kunna sluta är, att ses

dan Gustava om morgonen den 18 Junii kokat sitt Caffe, någon eld uti spisen legat förbörd till eftermiddagen, då Gustava gått ut, och att, wid öbrrens igenstående Laknet framför Gustavas spis, genom lufdraget, hwilket varit så mycket starkare, som spjället utan twiswel stått öppet, hållst en svart rök iedermåra syntes upgå genom skorstenspipan, blifwit infördt till elden, som därwid fåstat sig uti Laknet och efter hand antändt rummet.

Klockan emellan 7 och 8 om aftonen berörde dag eller den 18 Junii öbrjade elden utbrista: Eldtrumman hördes på gatorna och Sprutorna blefwo med all öbjelig skyndsambhet framförde. Men elden hade imedertid med största häftighet spridit sig omkring hela Fattighuset *), och

*) Den så kallade Krokens Gård, belägen i Sjårdings Koten, Öwarteret, Innåbben under N:o 4.

Utalet, på hwilken denne Gård blifwit byggd, kan swärligen utränas, men det är wist, att omkring år 164, då Commissarial. Rättens Dom föll här i Staden, har en Håradshöfding

utbrebbe sig allt vidare, oaktadt alla kräftiga anstalter till dess hämmande widtogos, så

wid namn Krok, som warit Ledamot i denna Rått, äge samtra Gård såsom nybyggd. Efter denna ägare har Gården sedan fått behålla namnet.

Andteligen inköptes den af en Trågårdsmåhare wid namn Lönhelm, som pantsatte den för 6000 Daler Kopparmynts Lån af Domkyrkans medel.

År 1778 försälldes den på öpen Auktion och inropades af Handelsmannen Anders Dahiberg, för att blifwa, såsom den alls sedan warit, Stadens Fattighus. Några år derefter och sedan Insköpssumman, genom hyror derstädes, blifwit till fulla betald, inrättades 8 å 10 rum såsom Fetrum för utfattige, 3:ne användes utan hyra till den här inrättade Läse- och Arbets-Skola. Genom hyran för de öfriga 14 rummen har Gården underhållits: tillika war der ett Drygghus med Bakugn utt. Under Husen woro 4 hwällda Källare, och dessutom wid Gården en rymtig Trågård, som blifwit årligen utarrenderad.

Åf den på wästra sidan angränsande Gården, under N:o 3 i samma Qwarter, war bemålde

få wäl af dem, som hade befattning wid

Trädgårdsmästare afwen ägare. Nummen i denna Gård woro wälbehållna. Lönholm öfverlämnade denna till sin Wäg, en Stråddare wid namn Ostman, hwars namn denne sedan behållit. För några år sedan inköpte Waaren Kleingardt samma Gård, som af Stadens Woraerskap inbördades och förenades med oiswanberörde Fattighus.

Utskrifter af Brandsyners Protocoll öfwer
Krokens Gård.

1800 d. 28 Junii Qwarteret Anåbbett.

N:o 1. Stadens Fattighus. Taket nästwerbart, samt hål på taket, twänne spispipor spruckne, och Kachelugnen gjord obrukbar.

N:o 2. Dito Haare, en mullreswa, 2:ne Kachelugnar bristfällige, Brandredskapen som föregående åren.

1801 års Brandsyns Protocoll finnes ej.

1802 d. 12 Augusti.

N:o 1. Stadens Fattighus, bristfälligheternas ännu olagade, men skulle se i nästa wecka.

1803 d. 23 Junii.

N:o 1. Stadens Fattighus. En Kachelugan felsakrig, och förbjöds eldning tillis lagning stett.

N:o 2. Dito Ägare. Utan anmärkning.

N:o 5.

Sprutorne, som af den här i och wid
Staden förslagde Militair af Kongl. Up-

1804 d. 15 Junii.

N:o 1. Stadens Fattighus, uten anmärkning.

N:o 2. Ditto Ågares. Vör en Kafelugn omsät-
tas och en repareras.

1804. d. 13 September.

N:o. I Stadens Fattighus eller i Östmonska
gården, gjordes en Kafelugn obrukbar, och om
den andra tillsades, att den skulle repareras.

Magnifice Herr Rector!

Den eldsvåda som i går yppades i den
så kallade Krokens Gård i Sjerningen, bör,
ehuru den lyckligen hant dämpas, likväl så
mycket mera tjena till påminnelse, att med
nogaste upmärksamhet efterse och undersöka
bestäffenheten af eldstäder, rum och väggar
i denna Gård, som den af en mängd särstil-
ta Hushåll bebos, af hwilka ej allamed nog
warsamhet torde umgås med elden; hos Herr
Rector Magnificus får jag därföre wänligen
begära, det Herr Rector Magnificus täcktes
anmoda 2:ne Deputerade ifrån Kongl. Aca-
demien att gemensamt med 2:ne Magistratens
Ledamöter med tillkallade pålitelige Murmä-
stare och Byggnästare, ju förr des håldre
därförw anställa en Extra Brandsyn och be-

Lands Regemente, Lif-Grenadier Regt-

sikning, samt därwid ej allenast uptaga och beskriwa alt hwad felaktigt i denna wäg kan befinnas, utan ock föreslå de mått och steg som böra widtagas till Stadens besfredande från den förödande Eldswåda.

Härom afgår åswen Bref till Magistraten som med Kongl. Academiens Herrar Deputerade om dagen lärer öfwerenskomma.

Jag har den äran föbblifwa

Magnifici Herr Rectoris

Upsala Slott i Lands

Canc. d. 27 Dec. 1804.

Ödmjukt tjenare

Eric af Wetterstedt.

Und. Erålius.

Herrar Academie Råntmästaren Hjerta och Academie Secreteraren Bergström anmodas å Consistorii Academici wågnar, att gemensamt med 2:ne Magistrats Personer öfwerwara den i detta Bref nämnde Brandsyn och befolkning. Upsala Acad. Cancellie den 28 December 1804.

Efter befallning

S. Silwius.

Denna Extra Brandsyn hölls uti Jan. månad 1805, och inlämnades genast därefter till Herr Baron och Landshöfdingen.

mentets 2:dra Kusthåus Bataillon, Söder.

1805 d. 16 Maji.

N:o 1. Stadens Fattighus: war en liten söttika på Kafelnämurenen; och ehuru gammal han för ögonen synes, befanns ändock alla murar i godt stånd.

N:o 2. D:o Ågares, i samma stånd.

1805 d. 26 September. Dito.

1806 d. 6 Junii.

N:o 1 och 2. Stadens Fattighus. Ehuru Gårdarne urvändigt synas något sörfallne, befinnas elbstäderne uti godt stånd afwen Kafelugnarne.

— Ut i N:o 2, Ett tak nästverbart, som lofwades repareras. Brandredskap befinnas.

1806 d. 18 September.

N:o 1 och 2 Stadens Fattighus. War taket lagat, som wid förra synen war felaktigt.

1807 d. 11 Junii.

N:o 1, 2. Stadens Fattighus. — Ut i N:o 2 war 2 Kafelugnar obruktbara.

1807 d. 24 September.

N:o 1 och 2. Stadens Fattighus. — Ut i N:o 2 war ännu Kafelugnarne i lika stånd som wid förra Syn.

1808 d. 2 Junii.

N:o 1 och 2. Stadens Fattighus. — Ut i N:o

manlands Fält Batalion och Calmare
Regemente, tillsammans 2102 Man *)
under Herr Öfverstens och General-Ad-
jutantens samt Ribbarens af Kongl.
Svärds-Ordens Stora Kors, Wäs-
borne Gustaf D. Lagerbring &
werklamma befäl. De Studerande, som
efter Terminens slut qwarblifwit, gjorde
öfwen allt mjbjeligt biträde.

Som bekant är, blefwo igenom
denna beklageliga Eidswåda, hwilken oaf-
brutit fortkor i 16 timmar eller till kloc-
kan 12 på dagen den 19 Junii, följande
Gärddar i åsta lagde, nemligen: Stadens

2 war en Rakelugnspipa sprucken i Stenwi-
dens rum, samt i deras Rök en spricka på spi-
sen, som skall kihlas och igenmuras, samt en
Bjelke på Kåpan skall afhuggas.

1809. Se pag. 24. och N:o 4.

Med Originalet lika lydande, betygat

L. Nyström.

*) Till Traktering åt Regementerna, som
woro behjelpelige wid Eidswådan, ätgick 457
R:dlr 3 f. Riksgåld, genom sammanstort af Sta-
dens Jänewånare.

Fattighus, bestående af 2:ne Gårdar (1), *)
 Bagaren Kleingårds 2 Gårdar (1) och
 Fru Professorkan Nerels (3), i Qwar-
 teret Anåbhen. Herr Academia Kants-
 måstaren Hjertas (1), Swarfwaren Strand-
 mans (2) och Herr Capiten Goës (3),
 i Qwarteret Luten. Herr Professo-
 rens och Ledamotens af Kongl. Nordstjer-
 ne-Orden Doctor Fantz (1), i Qwar-
 teret Rudan. Herr Academia Secrete-
 raren Bergströms (1), Nations-Betjenten
 Lundsbergs (2), Råderhandlaren Ströms
 Enkas (3), Herr Capiten Goës (4), Herr
 Professore Doctor Olbers (5) och Biblio-
 theks-Waktmästaren Usterströms (6), i
 Qwarteret St. Brita. Rådnären
 Hoffz (1), Traktbr. Hallenbergs (2) och Cur-
 sor Söderbergs Enkas (3), i Qwarteret
 St. Niclas. Borgaren Wahlqvists En-
 kas Gård (4) i detta Qwarter måste nedrif-
 was, hwarigenom eldens widare utspribande
 åtdenna sidan hämmades. Skräddaren Sö-
 derströms (1), Sockerbagaren Bergens En-

*) De clauderade Tifforne utwisa ställen på
 Chartan hwaråft Husen stått, och fyrkanterne be-
 tyda att byggnaderne står qwar.

Pas (2), Hr. Professoreu Doct. Olbers (3),
 Domkyrko-Klockaren Lindholms (4), Herr
 Juris Adjunctens, Licentiaten Holmbergs-
 sons (5) och Herr Professoreu Drifels (6),
 (utom en träddbyggning), i Qwarteret
 Rosendal. Snickarne M. Holms och
 C. P. Holms (1), Herr Professoreu Litje-
 blads (2), Lådgårds-Drängen Sunds-
 grens Enkas (3) och Bagaren Åker-
 lunds (4), i Qwarteret Dlsa. Soc-
 kerbagaren Nymans Enkas (1), Skrädda-
 ren Strömbergs (2), Mur-Gesällen Gills-
 bergs Enkas (3), Timmermannen Skedins
 (4), Skomakaren Lindgrens Enkas (5),
 till en del, Con-Rector Rihlmarks En-
 kas (6), Academia Wakt-Drängen Lund-
 marks (7), Pedellen Östergrens (8) och
 Snickaren Hytzerströms (9), i Qwar-
 teret Pistolen. Herr Professorens och
 Riddarens Nordmarks (1) (utom stora bygg-
 ningen), Fru Philips (2), Fru Professo-
 rkan, Doctorinnan Almqwists (3), Koppar-
 slagaren Brinks (4), Wädnsterstrifwaren
 Norströms (5), Formannen Lundströms (6)
 och Herr Wudithren Fromells (7), i Qwar-
 teret Rosenbergs. Ruffmastar Edrns-
 ros (1), Snickaren Krygerbons (2), Kjels-
 lins barns (3), Herr Ljtnant. Zeipels (4),

Slaktaren Bergströms (5), Skomakaren
Fahlgrens (5) och Skräddaren Lidéns (5)
(dessa 3 ägde en Gärd tillhammans), Ba-
garen Hornstrands 6), Landskaps-Beijenten
Fahlbergs (7), Skomakaren Appelqwists (8),
Landskaps-Beijenten Åbergs (9), Kyrko-
waktaren Matmbergs Enkas (10), Sprut-
lagaren Holmströms arfwingars (11), Bok-
bindaren Tegmans (12), Zimmerkarlen
Holmgrens (13) och framl. Herr Profesorn
Carl Auribillii arfwingars uthus (14), i
Qvarteret Bisopen. Wakt-Drän-
gen Wengbergs $\frac{1}{2}$ (1), Handelsmannen
Kihlbergs $1\frac{1}{2}$ (2), Slotts-Wakt-Drängen
Sundbergs (3), Svärdfåjaren Bergströms
(4) och Fäldstären Wernanders Enkas (5),
i Qvarteret Kamphaf.

Defutom afbrändes 3:ne wid Ladus-
gatan i Fjerdingen mot Landsvägen be-
lägne Lador, hwaraf 2 hörde till Wakt-
Drängen Sundberg * och 1 till For-
mannen Lundström **.

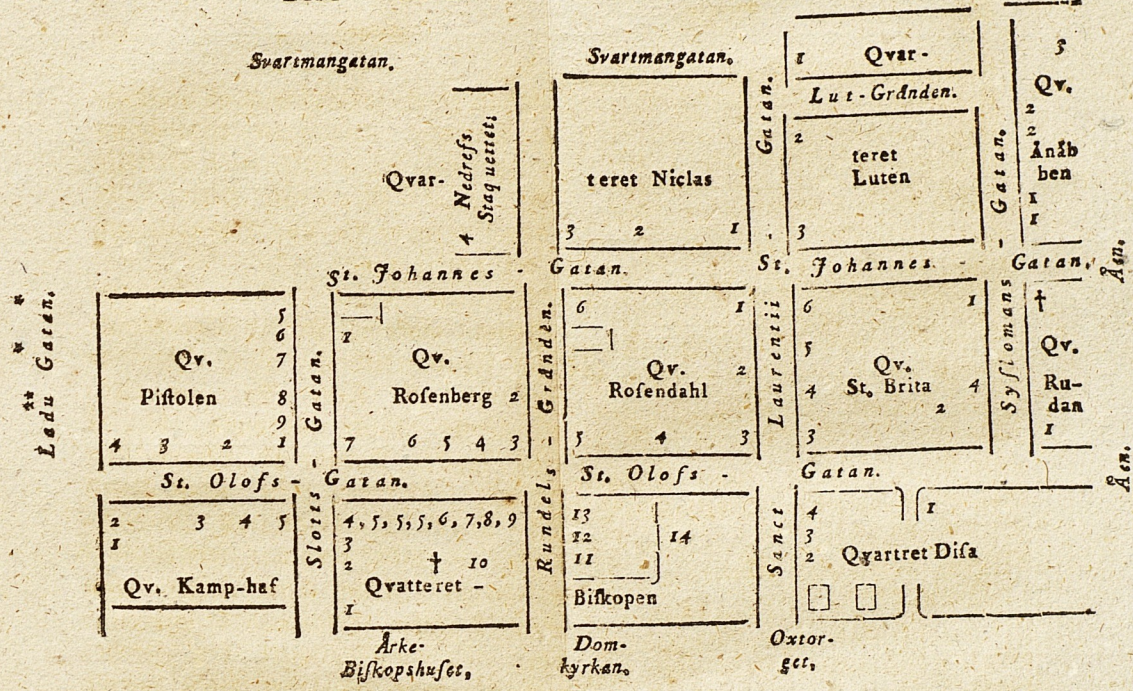
Elden hade redan fattat uti talet
på Domkyrko-Syftomans huset (+ i
Qvarteret Rudan, hwilket ock då Spru-
torne på andra håll woro stationerade och
ej kunde tilldras, säkertigen afbrunnit om
icke

icke en sådan olycka förekommits af en Soldat af Calmare Regemente wid namn Boek, hvilken, på föreställning af Ljtnanten wid samma Regemente Herr Tidlerfeldt, trängde sig upp i vinden och släckte det mycket itända taket.

Exercitie-Huset (+) i Qvarteret Biskopen, omkring hvilket Herr Stallmästaren Malmerfeldts, Herr Ljtnanten Poraths och Herr Exercitie-Mästaren Ristells uthus afbrunno, blef i synnerhet mycket skadadt på Nordvästra sidan, och imeblertid hade elden äfwen antändt Herr Stallmästaren Malmerfeldts rum och taket beröfver mot Stallet brann häftigt. Rökken framträngde redan i myckenhet genom förstufwan åt Exercitiesgården: En omständighet, som gjorde, att man icke utan swårighet kunde komma nära intill Huset. Ut hopp syntes wara förloradt om denna ansenliga byggnads räddning, intill deß den af Herr Rådsmannen Schram anförde Spruta blef updragen från Rundelsgränden. Slangen af denna Spruta upfördes med rasthet genom rökken i vinden och elden släcktes, som i annat fall säkerligen äfwen antänds N:o 6.

Ladu - Gatan

Ladu - Gatan.

Arke. Biskops Huset, då ej allenast Gustavianiska Auditorium med Kongl. Academiens ovärderliga Bibliotek och Domkyrkan, utan och den öfrige delen af Staden blifvit blottslåde för den första våda.

Bland de afbrände Gårdarne voro 30 Brandförsäkrade till 38,522 R:dlr 28 §. 7 r:st. i Banco. Värdet af de öfrige 35 oförsäkrade Gårdar och Byggnader, utgör en sammanlagd summa af 32,947 R:dlr 10 § 8 r:st. Banco. Den obsolegendomen, som genom eldsvådan förlorades, kan säkert tagas till omkring 20,000 R:dlr. Hela Brandsvådan stiger således till 91,469 R:dlr 39 § 3 r:st. Banco, som likväl, då en del Brandförsäkrade Gårdar äro upptagne till ett ganska lågt värde, tål en anseelig förhöjning.

De fläste af dem, som Branden öfvergått, och hvilkas egendomar ej varit försäkrade, hafva förlorat allt och äfven hoppet, att någon sin mer kunna bo under egne tak. Större delen af de afbrända Tomterne stola, ty wår! länge blifwa obebyggda och wittna om den stora förödelse, som öfvergått Upsala.

Till den

Wägbrande Swenska Allmänheten.

Uppsala Stads olyckliga öde är genom alla mänska Tidningarne redan bekant. Mer än en tredjedel deraf Uppgick d 18 sistledne Junii i rök och ligger nu förwandlad i grus och aska. — Utom allt det elände, som af dylika händelser är en wanlig följd, nemligen huns dradets menniskjors rysliga belågenhet, som, Su swilla, Naktna, beröfwade sitt lif uppehälle, och medlen att det förwärfwa, irra omkring att söka medlidandet, inträffar här det sårskildta misöde, att detta urgamla Lärdomsäte, denna planstola för Rikets uppväxande Ungdom af alla Stånd, Skoll, för utan Medborgares ädelmod, härefter länge nödgas bortwisa de Lärjiriga, som, i denna Wetenskapernas Fristad söka en till Fäderneslandets tjenst oumbärlig förkofran i nyttiga kunskaper. — Jag anropar Eder, wärdige Medborgare af alla Stånd, I, som ej utan rörelse återfallen minner af de glada år I på detta ställe tillbragt: I, som beswen att tacka dessa Lärosalar för egen eller Edra Barns odling och lycka, eller för de Mån, som med kunskaper och redlighet trygga Edra Rätt, eller wärda Eder helss, eller upplysa Edra tänkesfär, eller tillfridsställa Edra hiertan i lifwets wigtigaste angelägenhet. Inför Eder, Skoll, jag är derom försäkrad, lidandet icke flaga utan deltagande; men jag anropar Eder

i döa, äfwen i Kulturens, i Wetenskapernas,
Religionens och Edra Efterkommandes namn.
Mårte, genom Edra Förenta Wälgerningar,
de stilla lydborna uppstiga ur gruset! I des
ras hågan skola Edra Söner wänligt emotta-
gas; från dem skola de utgå bepröfwade, att
fortsätta eller fullbörda Edra ädla företag,
att gagna och hedra ett gemensamt Fosterland,
och skola, i en lyckligare framtid dersöre wäl-
signa sina då hwilande Fäder.

Jac. Lindblom.
Arke, Biskop.

Den tillförordnade Brand-Committeen i Ups-
sala har emottagit följande Gåfwor till
Dato:

Från Årskillige	R. d. s. r. s.
Af Högw. Herr Arke. Biskop.	3407: 34: 4
m m Doct. Lindblom ins- amlade i Stockholm	1259: 16
Stån ett wälgörande Sällskap i Londen genom Högwälb. H:r. Landshöfd. Ståth och Comm. Fruherre af Wetterstedt	1000

Summa Banco: 5667: 2: 4

www.books2ebooks.eu